

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 44

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXIX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

ОБРАЗ МАТЕРІ Й БАТЬКІВЩИНИ У ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА

Лапіна В.

Інтимна лірика така ж давня, як і творчість людини взагалі. Ще з давніх давен кохання було оточене загадковістю, воно вабило до себе. Багато митців, поетів і музикантів прагнули розгадати таємницю цього прекрасного почуття.

Василь Симоненко висловлював кохання і свій внутрішній світ за допомогою віршів. Завдяки поезії, ми маємо змогу зазирнути в душу митця, дізнатись, що для нього є любов, як він тлумачить цю сукупність різноманітних емоційних поривів.

Лірика любові В. Симоненка – це не тільки почуття до коханої. Любов всеоб'ємна, вона вміщує в собі також і любов до матері, і любов до рідної Землі.

Тема материнства – одна з провідних в українській літературі. Образ матері – це символ добра на землі, людяності, любові. Через усю творчість Василя Симоненка проходить лейтмотив неосяжного кохання до матері. Здається, що саме безмежжя материнської любові до сина стало однією з причин настільки чуттєвої лірики, яку він потім писав.

У вірші «Матері» поет вимальовує образ матусі, який наповнюється контрастними настроями, такими як почуття гордості і водночас суму.

«Твої чорні шовкові коси
Припорошила вже сивина.
Легкі зморшки обличчя вкрили –
Це життя трудового плід» [3, с. 124].

Вірш «Одинока мати», що безпосередньо написаний за образом його рідної матері, про жінку, яка в молоді роки не дочекалася нареченого – повдовіла.

«І стала ти
В сімнадцять літ вдовою,
Хоч наречений твій

Ще й не зустрів тебе.
Росли роки.
Росло твоє чекання» [3, с. 253].

Але героїня ніколи не замислювалась о нових стосунках, тому що піклувалась про почуття її дитини.

«Печаль смоктала радощі твої,
І над твоїм
Розстріляним коханням
Безглуздо реготали солов'ї.
Та право материнства –
За тобою!» [3, с. 253].

У поезії «Лебеді материнства» митець зумів передати й інтимність любові до власної матері, й любов до рідної Батьківщини – України у простих, щирих словах.

«Лебеді материнства» говорить про те, що якщо митець впаде десь на чужині, то до нього з України завжди придуть «верби і тополі»[1, с. 39].

Рідну мати не можливо замінити, вибрати, забути: вона – частина нас, нашого життя, а ми для неї і є життя. Відносини сина і матері можна ототожнити з відносинами між людиною та її Батьківщиною, яка є одна і неповторна.

«Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину»[3, с. 237].

Батьківщина – мати, яку не ти обрав, а вона “обрала” тебе. І ця залежність, дана природою, лежить у тобі, як твоя сутність, тотожність, од якої не можеш відмовитися, щоб себе морально і фізично не погубити [2, с. 48].

Співставлення любові до матері і до рідної землі також чітко прослідковується у вірші «Задивляюсь у твої зіниці».

«Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побуть на самоті»[3, с. 214].

Поет з такою ніжністю, любов'ю і милуванням описує безмежність своїх почуттів до України, наче розповідає про кохання всього свого життя.

«Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права»[3, с. 214].

Образи матері і Вітчизни недаремно ставляться поряд, вони для кожної людини священні, наповнюють її почуттями гордості і гідності, роблять її сильною і непереможною.

Автор у вірші «Україні» проявляє кохання до Вітчизни крізь призму власного сприйняття України у щасливі і сумні для неї дні. Коли вороги нищать Україну, ліричний герой вмирає разом з нею, а потім оживає разом з нею.

«Коли мечами злоба небо крас
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!»[3, с. 268].

Для Симоненкового ліричного героя Батьківщина – це його “молитва”, “диво”, “розпука вікова” (“Задивляюсь у твої зіниці...”). Він “радіє” і “сумує”, “живе” і “вмирає” іменем вітчизни (“Україні”), волюючи за будь-яких соціально-політичних негараздів “пролитися крапелькою крові на її священне знамено” (“Задивляюсь у твої зіниці...”)[1, с. 39].

Так, образ матері, що справедливо можна назвати лейтмотивом у поезії В. Симоненка, віддзеркалив світогляд поета, сповненого безмежної любові до матері-Батьківщини. Через його рядки можна побачити реальну постать рідної матері поета, проте вона переростає в образ Батьківщини, насиченої безмежною любов'ю.

-
1. Печарський А. Поезія Василя Симоненка у світовому контексті: минуле і сучасне. *Слово і час*. №1. 2015. С. 31- 42.
 2. Сенник Л. Василь Симоненко: архетип образу матері. *Слово і час*. 2015. № 1. С. 43- 51.
 3. Симоненко. В. Вибрані твори. Вид. 2-ге. Київ: Смолоскип, 2012. 850 с.